

INFORMATION TO IMPROVE STUDENT DESIGN ACTIVITY IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Shukurov Shuhrat

Teacher of "Applied Sciences and Methods of Extracurricular Education"
" Samarkand Regional Center for Retraining and Advanced Training of Public Education.

Annotation:

This article examines the issues of improving student design activities in the information learning environment. In addition, the article highlights innovative aspects of improving student design activities in the information learning environment.

Innovatsion o'qitishda asosiy narsa - bu ta'lim va o'z-o'zini tarbiyalashga asoslangan shaxsni rivojlantirish. Innovatsion ta'lim shaxsiy yondashuvni, ijodkorlikni, professionallikni, ikkita madaniyatning sintezini (texnik va gumanitar), axborot texnologiyalaridan foydalanishni o'z ichiga oladi. Bir qarashda ko'chada oddiy odam uchun texnologiya va innovatsion texnologiyalar mavzusi mos tushunchalar emas. Yog'ochga ishlov berish bilan komp'yuter o'rtasida umumiylik bo'lishi mumkinmi. Darhaqiqat, biz texnologiya bo'yicha darslikni ochganimizda, u yerda bunday narsalarni topa olmaymiz. Mening fikrimcha, komp'yuter har qanday o'qituvchiga tayyor multimedia kutubxonalaridan, o'qituvchi, o'quvchilar bilan hamkorlikda darslarni rejalashtirish va turli namoyish materiallari bilan foydalanib darsga tayyorgarlik ko'rishga imkon beradi. Axborot texnologiyalaridan foydalanmasdan zamonaviy o'qitish endi mumkin emas deb o'ylayman, chunki u o'quvchilarni odatdagi darsdan ko'ra ko'proq jalb qiladi, mashg'ulot uchun vaqt ajratishga yordam beradi, darsni yorqin, ko'rgazmali va g'ayrioddiy qiladi. Shu sababli, o'qitish metodikasini takomillashtirish uchun o'qitishning progressiv shakllari va usullaridan foydalanishimiz kerak.

O'quvchilar dunyoqarashini kengaytirish va texnologiya faniga qiziqishni oshirish maqsadida darslarda zamonaviy komp'yuter texnologiyalaridan (PowerPoint, Compass 3D LT, Publisher, Excel, Adobe Photoshop va boshqa dasturlar) foydalanishga imkon beradigan o'quv materiallarini ishlab chiqish zarur. O'quvchilarning komp'yuter texnologiyasiga bo'lgan katta ishtiyoqi to'g'risida bilgan holda, uni to'g'ri yo'nalishga yo'naltirish lozim. Prezentatsiyalar va jadvallarni tuzishga, chizmalar, krossvordlar, turli xil elektron ma'lumotnomalar va ensiklopediyalar bilan ishlashga o'rgatish kerak. Nazariy qismni multimedia vositalari yordamida o'tkazish, u yerda o'rganilayotgan mavzularga qiziqishni oshirish, ko'rgazmali qurollar, taqdimotlar namoyish etish va o'quvchilar bir vaqtning o'zida komp'yuter bilan ishlashning amaliy ko'nikmalarini mustahkamlaydilar. O'rganilgan materialni takrorlash vositasi sifatida o'quvchilar uchun uyda shaxsiy komp'yuterlardan foydalanishni tavsiya etaman (masalan, mashina qurilmasi, materiallarning xususiyatlari, pardoqlash usullarini tanlash, mavzuli ijodiy ish va h.k.). Har bir mavzuni o'rganish natijalari asosida men o'quvchilarni test sinovlarini o'tkazaman, masalan, o'quvchilarni ma'lum bir mashinada ishlash, xavfsizlik qoidalari bo'yicha bilimlarini tekshirish. Testlar o'quvchilar tomonidan Google form dasturida tuziladi. Ushbu dasturdan foydalanish litsenziyani talab qilmaydi, bu uning afzalligi. Sinov natijalari dastur tomonidan baholanadi va u doimo google disk da saqlanadi. O'qituvchiga test natijasini istalgan vaqtda ko'rishga imkon beradi.

Qo'shimcha youtube multimedia mahsulotlardan foydalanaman. Jonli taqdimotlar o'quvchilarga qism yoki mahsulotning grafik tasvirini yaratish jarayonini tushinishi uchun qulaylik yaratadi. Shunday qilib, o'quvchilar uchun tushunarsiz bo'lgan ko'plab savollar olib tashlanadi. Bundan tashqari, ushbu materialni nafaqat sinfda ko'rish mumkin, balki materialni mustahkamlash uchun uyda ham ko'rish mumkin.

Texnologik operatsiyalarni bajarish usullarini o'zlashtirishda, operatsiya algoritmlarini slayd bilan taqdimotdan foydalanish muvaffaqiyatli usul hisoblanadi. Texnologiya fanida o'qitishning innovatsion usullari o'quv materialini o'quvchi tomonidan to'liq o'zlashtirilishini ta'minlashga imkon beradi, o'quvchining bilim va ko'nikmalarini amalda qo'llashga yo'nalishini kuchaytiradi. O'quvchilar uchun multimedia texnologiyalari quyidagi hollarda qo'llanilganda samarali hisoblanadi:

O'quv materialini chuqurroq anglash uchun;

Loyiha faoliyatida;

Taqdimot faoliyatida;

Multimedia hisobotlari, referatlar, referatlar tuzishda;

Mahalliy va global tarmoqda ishlashda.

Texnologiya darslarida o'quvchilar ijodiy loyihalarni amalga oshiradilar. "Texnologiya" dasturiga binoan o'quvchilarni har yili kamida bitta ijodiy loyihani amalga oshirish ko'zda tutilgan. Ushbu usul o'quvchilarning faolligi, mustaqilligi, ijodkorligi, individualligini rivojlantirish imkoniyatini beradi.

O'quvchilarning loyihaviy faoliyati uch bosqichdan iborat:

1-bosqich - qidirish va tadqiq qilish. Ushbu bosqichda o'quvchilar oldida mahsulotni amalga oshirish uchun olingan bilim va ko'nikmalarni amaliyotga tatbiq etish vazifasi turadi. O'quvchilar mehnat predmetini tanlaydilar, loyiha mavzusini aniqlashtiradilar va mahsulot modelini tanlaydilar, uni rejaga muvofiq tasvirlaydilar va loyiha ob'ekti haqida ma'lumot qidiradilar.

2 bosqich - texnologik. Bu o'quvchilar o'zlarining loyiha ob'ektlarini (mahsulotlarini) yaratadigan eng uzoq bosqichdir. Agar loyiha ob'ekti qo'lda tayyorlangan bo'lsa, u holda loyiha faoliyatining ushbu bosqichida kompyuterdan foydalanish ko'zda tutilmagan.

3 bosqich - bu yakuniy bosqich. Ushbu bosqichda o'quvchilar mahsulot jadvalini Yexcel jadvallari yordamida hisoblab chiqadilar, dastlabki hisob-kitoblar bilan taqqoslaydilar va natijalarni tahlil qiladilar. Keyin loyiha himoya qilinadi. Loyiha mavzusiga, o'quvchilarning sinfiga, tayyorgarlik darajasiga qarab, u yoki bu himoya usulidan foydalanish mumkin. Shunday qilib, agar mini-loyiha bo'lsa, unda himoya qilish uchun o'quvchilar Microsoft Publisher yoki WordPad, Word -da buklet yaratishlari mumkin. Katta loyihalarni himoya qilish uchun boshqa texnologiyalardan foydalaniladi, Xususan, o'quvchilar taqdimotlardan loyihaning bir turi sifatida foydalanadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. B.R. To'layev Loyihalash jarayonlarini avtomatlashtirish asoslari: ALTning material va dasturiy ta'minoti: o'quv qo'il. - T.:TDTU, 2011.-160 b.
2. S.S. G'ulomov, B.A. Begalov Informatika va axborot texnologiyalari. Darslik.Toshkent: Fan, 2010.-686b.
3. M. Aripov, B. Begalov va boshqalar. Axborot texnologiyalari.- Toshkent, 2009.
4. L.F. Ayupov, B.A. Begalov, Sh.T. Ermatov, L.T. Ibragimova, N.X. Shoahmedova. Shaxsiy kompyuterlar va ulardan samarali foydalanish asoslari: O'quv qo'lanma. -Toshkent: TDIU, 2007. - 490 b.
5. S.S. Qosimov. Axborot texnologiyalari. Texnika oliy o'rta yurtlari bakalavriat bosqichi talabalari uchun o'quv qo'llanma sifatida tavsiya etilgan. -Toshkent: Aloqachi, 2006.-114b.
6. M.M. Aripov, A.X. Yakubov, M.V. Sagatov, R.M. Irmuhamedova va boshqalar. Infonnatika. Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma. 1,2-qism. -Toshkent: TDTU, 2005.